

KORRESPONDENT — KRAIOWY
Y ZAGRANICZNY.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

*Uniuersal donoszący, o ogłuszeniu ceny Furazów.*KONFEDERACYA GENERALNA OBU WOLNYCH
ZŁĄCZONYCH NARODOW.

Gdy w skutek usilnych swych starań o zapłacenie wziętych dla woyska przyjaćielskiego N. Imperatorowej Jmci całej Rosyi furazów, odebrała przez Notę ¹⁷ Lutego podaną od J.W. de Sievers Ambassadora extra - ordynaryjnego i Pełnomocnego determinacją ceny ostateczną; tę wraz z swoją odpowiedzią tu umieszczając

N O T A.

Niżej podpisany Ambassador extra - ordynaryjny i Pełnomocny, stosownie do rozkazow wyrażonych N. Imperatorowej Jmci odebrawszy uwiadomienia potrzebne do ustanowienia ceny furazów i proviantów tak dostarwionych, iako też dostawić mianych woyskom N. Imperatorowej, śpieszy z doniesieniem o tej cenie N. Konfederacyi Generalney; spodziewa się, iż Konfederacya uzna ją sprawiedliwą, iako cenę średnią dla tych Woiewództw, w których woyska N. Imperatorowej były rozłożone. Zapłacono będzie za woysko kommandy JP. Generala Kochowskiego, iako też JP. Generala Kreczetnikowa, za czas, w którym też woyska znajdowały odpór, aż do zbliżenia się do Warszawy ceną, którą nazywają ceną Sztadzką, to jest: Cztwierń Maki kopieek 120. Kaszy 150. Owsa 75. Siana pud 5. Od owego czasu aż do Nowego Roku zapłacono będzie ceną średnią: Cztwierń Maki rubli 2. Kaszy rubli 4. Owsa rubel 1. kopieek 30 Siana pud kopieek 10. z przyczyny tanności na Ukrainie, Wołyniu i Podolu, podług której można zniżyc cenę trzecią częśćią, dla pod-

wyśszenia oney w Wielkiej - Polsce, w części Małej-Polski i Litwie, która się znajdzie znacznie podwyższoną i uproporcjonowana do ceny targowey na ów czas. — Od 1go Stycznia zapłacono będzie Czwtern Mąki Rubli 2 $\frac{1}{2}$. Kaszy Rubli 5. Owsa Rubel 1. kopieek 80. Siana pud kopieek 18. Gdy te ceny uważane będą za ceny średnie, i przyznano będzie rzeczonym Woiewództwom známym za obfite trzecią częścią mniej, a innym Woiewództwom tyleż podwyższenia, wyniknie stąd cena sprawiedliwa targów innych Woiewództw. Skoro tylko Konfederacya Generalna uzna ten Plan, i gdy Śmć Deputowani od Woiewództw (których JW ŚJP. General Baron d'Igielstrom z niecierpliwością oczekuje) ziada do niego z Kwitami do obrachunku potrzebnego, zapłata natychmiast nastąpi w pieniądzach gotowych; a ja będę ukontentowany z moiey osoby przyłożyć się tyle, ile było w moiey możności do zadosyć uczynienia sprawiedliwemu oczekiwaniu w tey mierze Publiczności. — Dan w Warszawie d. 17. Febr: 1795. R.

JAKUB DE SIEVERS.

O D P O W I E D Z.

„Niżey podpisani Marszałkowie na Notę JW. de
 „Sievers Ambassadors extra ordynarynego i Pełnomo-
 „cnego 1 $\frac{6$. Lutego datowaną mają honor odpowie-
 „dzieć: Chociaż przez Delegowanych od Konfede-
 „racyi Generalney obu wolnych Narodów do JW.
 „Generała en Chef Kochowskiego wyższa nierównie
 „furażów i prowiantów była umawiana i podana
 „cena, iednakże Konfederacya Generalna O. N. po-
 „daną teraz cenę wziętych dla woyska Rosyjskiego
 „furażów przyjmuie: i lubo ta cena niższa iest od
 „ceny krajowey, Konfederacya Generalna iednak,
 „i Naród cały niczego nie żaluie dla woyska tey
 „Monarchini, od której zabezpieczenia i upewnienia
 „całości, wolności i niepodległości, spodziewać się
 „ma prawo. Żądaniem tylko iest Konfederacyi Ge-
 „neralney O. N., ażeby odtąd furaże i prowianta dla
 „woyska Rosyjskiego były liwrantowane, gdyż wy-

„dawanie Paletów od Konfederacyi wszystkie Wo-
 „wódtwa czuia być dla siebie zbyt uciążliwym.
 „W zamiarze zaś uskutecznienia żądań JW. Ambassa-
 „dora extra-ordynaryjnego i Pełnomocnego: Konf-
 „Gener: O. N. Uniwersałem swoim obwieszcza Oby-
 „watelów, o zbliżeniu się skutku zapewnień swoich,
 „i zaleca: aby Konfederacye Woiewódtw, Ziem i
 „Powiatów wybrały osoby, tym kwity złożone od-
 „dali; a ci aby nieodwłócznie do Warszawy zie-
 „chali dla obrachowania się i odebrania pieniędzy.
 „Niżey podpisani mają honor podziękować JW. Am-
 „bassadorowi za oświadczone jego przyłożenie się do
 „prędszego uskutecznienia tyle oczekiwanej satys-
 „fakcyi, i nieprzepominają przełożyć: że w listach
 „od JW. *Kochowskiego* Generała en Chef woysk N. Im-
 „peratorowej dnia 7. Augusta z obozu pod *Czernia-*
 „*kowem* datowanych, mieli żądanie wyznaczenia Kom-
 „missarzów, którzyby w szkody w czasie przechodu
 „woysk Rosyjskich weyrzeli, i te dla złagodzenia
 „losu cierpiących umiarkowali. — Konfederacya Ge-
 „neralna O. N. na mocy tego oświadczenia obwie-
 „ściła Woiewódtwa, w czym uiszczenia dotąd o-
 „czekuje; a przyłączając listy JW. *Kochowskiego* w
 „kopiach, i swoje obwieszczenie, ufa: że JW. Am-
 „bassador uzna za sprawiedliwe nieodwłóczne tych
 „żądań uskutecznienie.” — Dan w Grodnie dnia 25.
 Lutego 1793. R. — *Stanisław Szczesny Potocki* Gene-
 ral Artyl: Koron: Marszałek Gen: Konf: Koron: — *Józef*
Zabieło Łowczy W. Lit: Marszałek Konfederacyi Gene-
 ralney W. X. Lit: Zastępca.

Zaleca Prześwietnym Konfederacyom Woiewódtw,
 Ziem i Powiatów: aby czyli z pomiędzy siebie,
 czyli z Obywateli, obrali zaufanie obywatelskie i
 odpowiedzialność mające osoby, z którychby każdy
respectivé swego Woiewódtwa, Ziemi czyli Powiatu
 z kwitami nieodwłócznie ziechali do Warszawy, dla
 uczynienia z JW. *Igielstromem* Generałem en Chef
 woysk Rosyjskich obrachunku, i odebrania pienię-

dzy. — Niemniej dla ułatwienia dzieła tego Konfederacya Generalna O. N. ma Delegowanych od siebie u JW. *Igielstroma*, do których w trudnościach swych, gdyby iakowe mieli, UUr. Kommissarze udawać się będą. — *Dan w Grodnie na sessyi Konfederacyi Generalney O. N. dnia 25. Mca Lutego 1793. Roku.*

Stan: Szcze: Potocki (L. S.) Jozef Zabiello Łowczy W Lit: M. K.
 G. A. K. Marszał: G W. X. L. Zastępca.
 Konf: Gen: Kor: Franciszek Chruszczewski Regent Konf: G. Kor:

Z Warszawy dnia 9. Marca. Delegowani do Nayaśneyszey Konf: Gen: O. N. z miasta stołecznego *Krakowa* JPP. Jan Nepomucen *Kaspary* J. K. Mci Konsyliarz, Radzca, Michał *Wotowski* starszy Gminny, Tomasz *Krzyżanowski* J. K. Mci Sekretarz, Syndyk, powracając z *Grodna*, stanęli dziś w *Warszawie*.

Wypis z Listu pisanego z Częstochowy d. 8. Lutego.

Donoszę W Panu pewną wiadomość, bom tu był przytomny, i sam na wszystko co się stało patrzył. Dnia 6. t. m. woysko Pruskie do Fortecy Częstochowy weszło. Długo się opierał J Pan Wierzbowski Komendant, i iak mógł zwłóczył oddanie Fortecy, ale ustawicznym naleganiem, i pogrozkami atakowania przymuszony, musiał nakoniec ustąpić Pruskiemu, iak się zdawało, do kilku tysięcy wynoszącemu woysku. Gdy wychodził nasz Garnizon, a Pruski do Fortecy wchodził, naywiększa spokojność zachowana była. Dla każdego z naszych żołnierzy po 60. ładunkow dano, wziąć oraz bagaże, i oficyerskie wozy dozwolono. Ruszył zatym z całym Garnizonem Maior Wierzbowski, i marsz prosto na trakt *Krakowski* obrócił. Pruska komenda przyrzekła, że wszystko co się tylko znajduie w Fortecy, nienaruszone zostanie, tak broń wszelka, iako też skarby, i Obywatelów składy, których wrócenie każdemu za rekwizycyą w każdym czasie oświadcza uskutecznić.

Z A G R A N I C Z N E.

A N G L I A.

Z Londynu dnia 2. Lutego. Markis de Lansdowne, także Hrabowie *Lauderdale* i *Derby* zanieśli protestacyą przeciwko pierwszemu Adresowi do Króla Jmci, lubo się nań obie Izby zgodziły.

Dnia 5. Lutego. Lord *Grenville* Pofelstwo (*Message du Roi*) do Króla Jmci w Izbie wyższej czyta. Dodaie, iż gdy zgoda tak pomyślna zaszła na Adres pierwszy do Króla Jmci, można być przekonanym, że zgadzają się wszyscy na pomnożenie sił wojennych, i na wzięcie się przeciwko nieprzyjaciółom do oręża. Potym Lord opowiada ciąg negocyacyi czyniony z *Chauvelinem* dla utrzymania pokoju, lecz daremny. Toż skarży się na wypowiedzianą wojnę przez Francją W. Brytanii. Opowiada, że już przeciwko prawu Narodów embargo na okręty Angielskie jest włożone, i że nieprzyjacielskie kroki z strony Francyi rozpoczęte. Zbija więc punktami od Konwencyi Narodowej przyczyny wypowiedzenia wojny zebrane. Do czego wstęp taki formuie:

Milordowie! Tyle mam uszanowania waszey przytomności, że haniebnego paszkwilu w mowie Pana *Brissot* przeciwko Królowi Jmci naszemu, (którego Naród tym bardziey kocha, im ściśley szczęście swe z iego pomyślnością zkojarzone widzi,) tu przytaczać nie będę. Takowych obelg na ulubionego Monarchę naszego tu czytanie Milordowie wzbudziłoby powszechnie Izby zagniewanie, wzniciłoby do zemsty słuszną waszą zapalczywość, a ja chcę moie przełożenia dać do uważnego rozbioru waszey przezorności, aby przy największym uspokoieniu myśli, naybaczniey tak ważny był interes roztrząsniony.

Tu punkta dekretu Konwencyi Narodowej czyta przez trzy godziny, i zbija wszystkie z osobna.

Dnia 11. Lutego. Znowu list czyli poselstwo Króla Jmci (*Message du Roi*) następujące czytają:

Jerzy Król &c. J. K. Mość za słuszną rzecz poczyta donieść Izbie Parów, iż zgromadzenie, które przywłaszczyło sobie władzę wykonawczą we Francyi odważyło się przedsięwziąć nieprzyjacielskie kroki przeciwko poddanym Króla Jmci, a to wbrew przeciwko prawu Narodów, gwałcąc traktaty zawarte z Anglią. Nakoniec pod nikczemnymi pretextami, wypowiedziana wyraźnie jest temu krajowi wojna. Po takim napaściowaniu naszego Mocarstwa i jego alliantów Król Jmci sądzi za rzecz przyzwoitą donieść to Izbie, iż za prywatney swej Rady zdaniem, przedsięwziął najsiłniejszych środzków służących do zemśzczenia się zelżoney powagi swej Korony użyć, i do utrzymania praw swoich poddanych. W sprawie tak powszechnego interessu, J. K. Mć polega na wspolney swych alliantow pomocy, aby uczynić tamę szerzącym się maxymom, które gwałcą prawa Narodów, równie aby przeszkodzić wzmaganiu się owemu systema, które do tego zmierza celu, aby zupełnie zniszczyło wszystkie prawidła dobrej wiary, sprawiedliwości i ludzkości.

To ważne poselstwo Lord *Grenville* podał Izbie do roztrząśnienia. Na dzień jutrzejszy odłożono.

Tym czasem wypis z *Gazety Dworskiej* tu położemy.

*We Wtorek dnia 12. Grudnia
z palacu Królowey 11. Lut:*

WOYNA PRZECIWKO FRANCYI.

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ W SWEJ RADZIE.

Gdy wiele postępów dopełnionych jest ostatniemi czasy we Francyi, przeciwnych honorowi korony J. K. Mci, i prawom Jego poddanych, gdy pobrano gwałtem wiele statków i należących ładunków do poddanych Króla Jmci, a to przeciwko prawu Narodów, i dobrej wierze traktatów, i gdy te nieprzyjacielskie

kroki popełnione są bez żadey z strony naszej daney przyczyny, i potym nastąpiło wypowiedzenie wojny przeciw Królowi Jmci i iego Alliantom Stanom generalnym, J. K. Mość postanowił udać się do skutecznych środków, aby się zemścić o honor zelżoney Korony, i o nadgodzenie krzywd poczynionych poddanym swoim. Rozkazuje więc podług upodobania swego i za zdaniem rady swojej prywatney, aby wydane były listy i patenta na odbicie gwałtu przeciwko wszelkim napaściom statków i armatorów Francuzkich, tak dalece, iż które tylko statki równie iako eskadry i okręta mieć będą urzędowe od Admiralicyi wydane sobie pozwolenie, mogą imać i zabierać rzeczzone Francuzkie statki, wszelkie na nich ładunki, i poddanych Francuzkich, oraz je przyprowadzać iako sprawiedliwą zdobycz do Admiralicyi W. Brytannii. Tym końcem Adwokat J. K. Mei generalny, i Adwokat Admiralicyi ułożą skład Kommissyi, i Królowi Jmci o tym doniosą w Radzie iego, aby upoważnić raczył tę Kommissyą do wykonywania tych obowiązków, które na nią włoży Lord W. Admirał, aby wydawane były patenta na ściganie i zabieranie wszelkich nieprzyjacielskich statków, bądź w obcych Państwach, bądź w osadach, co ma służyć za prawidło do wykonania terażniejszego rozporządzenia, oraz aby wydany był plan instrukcyi dla tych statków, które mieć będą rzeczzone listy czyli patenta dla dania odporu.

(podpisano) *Parker* *Laughborough Kanc:*

Grenville *Stafford. C. P. S.*

Amherst *Montrose.*

Hawkesbury *Salisbury.*

W. Pitt. *Carlisle.*

G. Fonge. *Chatham.*

H. Dundas. *Sydney.*

Eyre. *Beauchamp.*

Na Radzie generalney Miasta Londynu *Lord Maire* odzywa się: Gdy władza wykonawcza Francuzka wypowiedziała Anglii wojnę, ma sobie za powinność

zebrać Radę dla namysłu, czy nie byłoby rzeczą przyzwoitą prezentować od Miasta J. K. Mci adres wzięty od ważnego tego przypadku dla poparcia wojny i dla pogrzebienia burzycieli rodzaju ludzkiego. Deputowany *Birsch* czyni wniosek o ten adres do Króla Jmci, iakoż Deputacya wyznaczona jest z Aldermanów i 14 Deputowanych, aby ułożyli adres. Na co jednomyślna stanęła zgoda.

P. Alderman *Wilkes* wchodzi z gotowym adresem. Przeczytano, i od całej rady przyjęty jest. Zaraz wyznaczono Szerifów, aby wspólnie z Panem Sekretarzem do Pałacu *St James* do Króla Jmci udali się, prosząc o wyznaczenie czasu, kiedy raczy przyjąć ich dla przyjęcia rzeczzonego adresu. Król Jmć naznaczył Sobotę następującą.

H I S Z P A N I A.

Z *Madrytu* dnia 15 *Stycznia*. Przypadek osobliwszy ściągnął uwagę i ostrożność Rządu tutejszego. Dwa ubrani po zakonnemu przybywają do Dworu prosząc, aby im dana była audyencya u Króla. Twierdzą, że mają listy od Papieża, które do rąk samego Monarchy zlecono im oddać. Nie puszczają przychodniów, lecz do Ministra są odesłani. I tu ich nie przyjmują. Nagłe dopominanie się, aby koniecznie mogli widzieć się z Królem, sprawiło nakoniec podejrzenie. Śledzić ich każą i wziąć w areszt. Jeden poimany w *Madrycie*, drugi w *Saragossie*. Znaleziono przy nich dwa pistolety ukryte, i proszki preparowane *à la Brinvilliers* (*) wzięci w areszt. Przypisują temu przypadkowi rozkaz od Dworu wydany, aby Xięży Emigrantów *Francuzkich* trzymano w klasztorach zakonnych. Zkąd im nie wolno pod żadnym pretextem ztamtąd się oddalić. Do Stólcznego zaś Miasta nie mogą inaczej wyjechać, chyba za pozwoleniem o-

(*) *Markisowa de Brinvilliers* pamiętna we *Francyi* różnych preparowaniem trucizn od jednego *Włocha* nazwanego *Exli* tej fatalney nauczonej sztuki. Otrula *Oycę*, dwóch braci i siostrę swoją, *Świętą* i *spaloną* w *Paryżu* Roku 1676.

trzymanym i od Biskupa i od Kapitana generalnego. Wielu Xięży Francuzkich sprzykrzywszy sobie w takowym zawarciu, prosiło o dozwoleńie wrócenia się do Francyi. Jakoż nie mała ich liczba w *Valence* na okręta siada.

JX. *Grain de Montagnac* Biskup Francuzki *de Tarbes* skrył się do Klasztoru Najsł: Panny *de Montserrat*, i w ręce Papielskie rezygnowawszy Biskupstwo przyjął pustelniczy habit.

Dnia 13. *Lutego*. Jeszcze nic ztąd pewnego donieść nie można o wypowiedzeniu wojny Francyi. Minister francuski *Bourgoing*, po zabiciu Ludwika XVI. skrycie ztąd uiachał.

H O L L A N D Y A.

Z *Rotterdamu* d. 19. *Lutego*. Doniesiono tu, że Francuzka Dywizya do Wsi tuteyszych *Meerl* i *Meersel* o 2 mile od *Breda* z 800 ludzi złożona weszła.

Z *Akwizgranu* wojsko Francuzkie wyszło. Austriacy zaraz do Miasta wmaszerowali.

Rozpoczęte już są Francuzów z nami i W. Brytannią kroki nieprzyjacielskie. Armator Francuzki opanował brygantynę Angielską *Perle* nazwaną, której ładunek szacowany 40 tysięcy F. Szt: dwa także statki nasze schwytane.

Angielski też Korsarz wziął Francuzom okręt kupiecki *St Julien* i przyprowadził do *Pool*.

Wszystkie Amerykańskie wyspy są przeciwne Francuzom. Chcą się poddać Anglii, oprócz wyspy *S. Lucyi*.

Przybiegł Kuryer z oznaymieniem do Xcia *Stadhudera*, że Francuzi bardzo już są bliscy Miasta *Breda*. Skoro weszli na grunt *Rzpltey*, zaraz w iszey wsi nazwaney *Zundert* szczepili drzewo wolności. Zaszła prośba do Xcia, aby wolno było ieszcze na 2 stopy wyżej podnieść wodę oblewającą przystępy wszystkie do fortecy. Dozwolono według potrzeby wylewy czynić naywyższe dla wstrzymania marszu nieprzyjaciół.

Mamy wiadomość pewną że wszystkie wieści względem więźniów zostających w *Temple*, i względem sądzenia, są fałszywe. Konwencya Narodowa jeszcze względem losu ich nic nie czyniła.

Z Hagi d. 25 Lutego. Przy granicach tutejszych dotąd nie przyszło do żadney zwawey potyczki z francuzami. Forteca *Breda* do koła od Francuzów otoczona. Kommendant ma ordynans do ostatniego bronić się, Regiment Szwajcarski tamże posłano, a *Stadhouder* wysłał Generała *Doumoulina* dawszy mu patent Kommendanta do teyże Fortecy. Jest to ieden z najlepszych Generalów naszych, sławny przytym Indyznierz. Ta Forteca własna jest Xiążęcia *Stadhoudera*, który wybiera się w drogę.

Dnia 24. Lutego. Od kilku dni Kurier z *Peterzburga* do Anglii iadący, upewnił: że Rosysa znaczną flotę wystawić kazała dla wyffiania przeciwko Francyi, oraz że obmyśłone będzie znaczne woysko w pomoc Anglii i Hollandyi. Wczoray *Lord Aukland* odebrał z Londynu przez umyślnego wiadomość, że korpus z 2000 Gwardyi Angielskiej składające się dla obrony Prowincyi zprzymierzonych na statkach przyflane będzie. Stany generalne Deklaracyą Generała *Dumouriera* ogłosić kazały, z przydanemi adnotacyami swemi, które fałszywe zdania objaśniaią. Donieść w terażniejszey Korrespondencyi dokładniey o tym, szczupłość miejsca nam nie dozwala.

Z Geldryi d. 19 Lutego. Venlo w najlepszym stanie nayduie się obrony. Stany generalne Xciu Brunswickiemu za spieszne przedsięwzięcie obrony uroczyscie podziękować kazały.

Francuzi dotąd na Prusaków nie napadają, chociaż wiele Bateryi wysypali. Ułani Pruscy już nieco z Strzelców Francuzkich w niewolą wzięli. —

Teraz nayduią się Francuzi przy *Sand-Cuik* i znaczne kontrybucye wybierają.

Mastrycht opasany, lecz jeszcze formalne nie nastąpiło dobywanie. Armia Generała *Clairfait* składa się z 50000. —

FRANCYA.

Sesja Konwencyi Narodowej dnia 15. Lutego.

List Generała Miranda do Ministra wojennego z Lowanium dnia 4. Lutego.

Przeglądałem zabrane przez naszych Francuzów składy tutejszego miasta. Dał się mi postrzec wspinały klucz złoty od Karola III. miastu niegdys tutejszemu w podarunku dany. Magistraty kryły ten swój skarb mocno, aby go nasi niepostrzegli. Mnie się zda, iż ten klucz może być poczytany za zdobyecz tryumfu wojennego. Wziąłem go i posyłam.

(podpisano) *MIRANDA*.

Monge Minister morski składa swój urząd.

Dnia 14. Luigo. Opłata nauczycielów szkół postanowiona. W miastach więcej niż 30,000. dusz zawierających pensya 1500. liwrów, mniej niż 30,000. liczących 1000. liwrów.

Donosi Minister wojenny, że kampania w *Belgium* dnia 15. ma być rozpoczęta. *Dumourier* przyrzeka być w *Amsterdamie* przy końcu Marca. Ten Generał dotrzyma słowa, iako gdy obiecał *Mons*, *Bruxelle* i *Leodium* zdobyć, i obietnicę skutecznił.

Z *Londynu* mamy pewną wiadomość, że admirał *W. Brytanii* wojsko złożone z 2000. ludzi do *Elby* wysłała, która na *Tamizie* do żeglugi gotowe statki kupieckie pod swoją ma zabrać eskortę. Ten pierwszy konwoy miał rozkaz wszystkie na *Elbie* znajdujące się gotowe do żeglugi Angielskie okręta pod swoją zabrać eskortę i ubeśpieczyć od naszych okrętów, lecz te w gotowości mające tam przybyć nieprzyjaciół czekają.

Plan Konstytucyi nowej Fracuzkiej przez P. Condorcet na sessyi dnia 15. Lutego Konwencji Narodowej podany, krótko i w treści tu cały wyłożony.

Naród francuzki stanowi sobie Rzeczpospolitą nierozdzielną, chcącą rząd swój ugrontować na prawach naturalnym, cywilnym i politycznym, oraz na zasadach *Wolności i Równości*. Tym końcem następującą przyjmuie Konstytucyą:

TYTUŁ iszy: *O podziale ziemi.*

Rzeczpospolita jest jedna i nierozdzielna. Podział na 85. Departamentow może być utrzymywany, granice jednak tychże Departamentów zmienione być mogą. Jednak wielkość Departamentow w żadnym przypadku nad 400. mil kwadratowych obszerniejsza być nie powinna. Każdy Departament podzielony będzie na 30. municypalnych władz, a każda municypalność na sekcye, czyli na zgromadzenia pierwsiastkowe.

TYTUŁ 2gi: *O stanie Obywatelow i kondycyach potrzebnych, aby mogli używać obywatelskiego prawa.*

Każdy Człowiek mający lat 21. który się wpisał w Protokół Obywatelski, i który rok mieszkać będzie na gruncie Rzplitey, prawo ma Obywatela Francuzkiego. To prawo traci przez wcielenie się w Obywatelstwo kraju obcego, albo przez jaki popełniony występki. W jednym tylko Zgromadzeniu pierwsiastkowym Obywatel każdy może mieć prawo wotowania. Można być obranym na wszystkie urzędy mając lat 25.

TYTUŁ 3ci. *O Zgromadzeniach Pierwsiastkowych.*

Sekcyja 1sza. Układ takowych Zgromadzeń.— Zgromadzenia pierwsiastkowe nie mogą być mniejsze jak z 450. Obywatelow, ani większe jak z 900. złożone. Będzie protokół spisany wszystkich Obywatelow składających pierwsiastkowe zgromadzenia. Elekcye albo przez skrutynia, albo przez prostą większość

głosow. Osoby wybrane ogłoszone będą tym porządkiem, i jakim wezwane zostaną do urzędów. Pierwszy będzie Prezydentem, inni trzej Sekretarzami, a ostatni Rewizorem kresiek, czyli skrutatorem. — *Sekcja 2ga.* Obowiązki zgromadzeń pierwiastkowych. — Obywatele powinni na zgromadzenia pierwiastkowe zebrać się *nayprzod* dla wyboru do urzędów osob, *powtore* gdy będzie szło o odmianę iakiego punktu Konstytucyi, *potrzecie* gdy trzeba będzie przełożyć zgromadzeniu prawodawczemu iaki punkt do roztrząśnienia i decyzyi. — *Sekcja 3cia.* Sposob obierania w zgromadzeniach pierwiastkowych. — Dwa będą skrutynia. W pierwszym regestr kandydatow, w drugim z kandydatow osoby mają bydź wybrane, i to skrutynium będzie decydujące, kto na iakim urzędzie ma się zostać. Każdemu dadzą bilet wydrukowany z iego nazwiskiem. Na marynesie tego biletu napisze Elektor imie tey osoby, którą chce mieć wybraną. Naza iutrz rewidowane będą bilety. Głośno przeczytają imie i wotuiącego i na urząd obranego. — *Sekcja 4ta.* O policyi wewnątrzney zgromadzeń pierwiastkowych. Naywiększa obywatelowi kara czyniącemu zbyteczne hałasy wymierzona będzie: *1mo.* Do porządku go przywieść. *2do.* Pod censurę poddać sędziego pokoju, nakoniec z mieysca elekcyi wygnąć. Obywatele na zgromadzenia pierwiastkowe nie będą mogli uzbroieni wchodzić. Na tych zgromadzeniach obierani administratorowie municypalni, i wszyscy inni urzędnicy będą.

TYTUL 4ty. O władzy wykonawczej.

Ta składać się będzie z siedmiu Agentow generalnych, i Sekretarza. Nad temi wyżsi będą Ministrowie, to jest: 1. Minister Prawodawstwa, 2. Woienny, 3. Morski, 4. Zagranicznych interessow, 5. Podatków, 6. Rolnictwa, handlu, i manufaktur, 7. Minister publicznych robot, pomocy, wszelkich ustanowień, i sztuk.

Pierwszy Minister wykonania praw pilnować będzie, ale sam żadnych stanowić nie może. Inni w swoich Departamentach obowiązki swe pełnić powinni. Na 2. lata tylko być obrani Ministrowie mogą.

Prócz tego skarb mieć będzie 3ch Kommissarzów obranych na lat 3. Ci kommissarze nie płacić nikomu nie mogą, chyba za rozkazem władzy wykonawczej.

O Zgromadzeniach Narodowych Prawodawczych.

Ciało Prawodawcze składać się będzie z jednej izby. Co rok odnawiać się ma. Osoby Zgromadzenia Narodowego wybierane będą w Departamencie każdym zebrany na Zgromadzenie pierwsiatkowe. Liczba Deputowanych będzie stosowna do ludności, tak dalece, iż na 50. tysięcy osob Deputowany jeden wybierany będzie. Taż sama liczba ma być zastępców.

Zgromadzenia pierwsiatkowe corocznie zbierać się będą na 1szą Niedzielę Maja. A Deputowani obrani zgromadzą się na 1szy Poniedziałek Lipca. Komplet rozpoczęcia sessyi 200. Osob. Do samego tylko ciała prawodawczego należy prawa stanowić. Akta decyzji Zgromadzenia Narodowego dwoiakie będą. Jedne prawami zwać się mają, które na zawsze ustanowione będą, drugie dekrety, które do czasu, albo tylko stosownie względem okoliczności postanowione zostaną. Rady publicznie odprawować się mają. Większością głosów i prawa i dekreta stanowione będą.

O Konwencyi Narodowej.

Konwencya Narodowa czyli zjazd tylekroć ma być, ile razy Konstytucya zmiany, poprawy, przydania, lub ujęcia potrzebować będzie. Zgromadzenie Narodowe zwoływać ma Konwencyą. W 20. lat zwyczajnie dla utwierdzenia Konstytucyi, lub zmiany Konwencya zgromadzać się będzie, oprócz przy-

padków nadzwyczajnych. Ten Zjazd samą tylko poprawą Konstytucyi ma się zatrudniać. Nad rok dłużej trwać nie może.

O pełnieniu Sprawiedliwości.

Xięga praw cywilnych i kryminalnych iednostayna będzie w całej Rzeczypospolitey. Sprawiedliwość publicznie przez *Jurés* i sędziów sprawowana będzie.

Sędziowie płaceni będą ze skarbu Rzpltey. W żadnym przypadku sądowej iuryzdykcji, ani ciała prawodawcze, ani Rada wykonawcza, ani Urzędnicy Muncypalni sprawować nie będą mogli.

O sprawiedliwości cywilney.

Prawo, które ma każdy Obywatel o swoje krzywdy dochodzić, nie może być określone. Będzie ieden przynajmniey sędzia pokoju na każdy Kanton, a na każdy Departament ieden *Jury*.

O sprawach kryminalnych.

Kara śmierci znosi się za wszystkie prywatne występki. Nikt nie ma prawa darować kary zaśluzoney. Każdy winowayca sądzony będzie przez *Jury*, a kara będzie aplikowana przez Trybunał kryminalny.

Wolność drukowania będzie nieograniczona.

O podatkach publicznych.

Podatki nie mają nigdy bydź wyższe, nad potrzebę publiczną. Ciało prawodawcze podatki wyznaczać będzie. Te równie między wszystkich Obywatelów podzielone w proporcją ich majątku i możliwości płacone będą.

O stosunku Rzpltey z obcemi Narodami.

Rzeplta francuzka nigdy się niewezmie do oręża, chyba dla zachowania swey niepodległości, lub dla obrony swych alliantow,

Wyrzeka się Francya uroczyście przyłączenia Narodu jakiegokolwiek do swey ziemi, wyiąwszy ie-

dnak taki przypadek gdyby żądanie wolne większej liczby mieszkańców samo tego domagało się, i gdyby część iaka kraiu, któraby z Francją zkojarzyć się chciała, nie była wcielona do drugiego Narodu, z którymby przymierze wprzód zawarte i mocą konstytucyi potwierdzone było.

W krajach Rzpltey bronią zdobytych Generalowie obowiązani są zachować dla mieszkańców praw ich utrzymywanie. Lecz nie mogą żadnego postanowienia ich utwierdzić, któreby przeciwne było prawidłom *Równości i Wolności*, oraz najwyższej władzy ludu.

Będzie mogła władza prawodawcza wypowiedzieć wojnę, powziąwszy wprzód od Rady wykonawczej do tego potrzebne objaśnienie. Po czym dopiero aż we trzy dni na sessyi ma być decydowana wojna lub pokoy.

Traktaty pokoju, alliansyi, lub handlu mają być zawierane przez Agentow Rady wzkonawczej, lecz uskutecznienie tych traktatow nie wprzód nastąpi, póki ciało prawodawcze niepotwierdzi. — *Koniec.*

Konwencya takowy plan wydrukować i do 85. Departamentow, tudzież do wszystkich municypalności, Powiatów i woysk Rzpltey rozesłać kazała.

N I E M C Y.

Z Erfurtu dnia 10 Lutego. Przypadający na Elektorstwo Saskie woyskowy *Contingens* z 6000 składający się ludzi do marszu zabiera się. Generał Major *de Linden* ma nad nim komendę.

Z Berlina nadeszła tu wiadomość, że ieszcze 14 Regimentów i znaczne korpus Artylleryi z 100 armatami ku Renowi pomaszerują, które wśród *Marca* na miejscu znaydować się powinny.

Z Kassel dnia 26. Lutego. Dnia wczorayszego wiadomo że *Hrabia Arcegi* tedy do *Peterzburga* pojechał.

KORRESPONDENTA KRAIOWEGO

Y ZAGRANICZNEGO.

We Wtorek dnia 12. Marca 1793. Roku.

Kopia Noty podaney w tych dniach od JX. Nuncyusza Stolicy Apostolskiej JW. Małachowskiemu Kancierzowi W. Kor:

Niżey podpisany Nuncyusz Apostolski nieomieszkał natychmiast uwiadomić Dwór Słody o żądaniu wyrażonym w Nocie pod dnem 12. Mca Grudnia zeszłego Roku od JW. Małachowskiego Kancel: W. Kor: sobie podaney; z równą dziś skwapliwością, komunikuje JW. Kancierzowi W. Kor: odpowiedź odebraną na toż żądanie. Oyciec S. zezwalać na przeniesienie święta S. Stanisława, czynił to w zaufaniu, iż odmiana ta nowej przydać mogła świetności nabożeństwa, którym Narod Polski zawsze obchodził pamiętkę swego Patrona; lecz wyrażenie w tejże Nocie chęci Narodu Skonfederowanego w Targowicy, dawszy poznać Ojcu S. iż przeniesienie takowe, niemogłoby tylko przeciwny oczekiwaniu tego sprawić skutek; Ociec S. bez trudności zezwolił, ażeby rzeczony święto odtąd iak dawniey obchodzone było w dzień zycia tego S. Męczennika, dzień zdaiący się bardziej Narod Polski interesować.

Przeto niżej podpisany ma honor donieść JW. Kancierzowi W. Kor: iż potrzebne w tej mierze Breve, przesłane jest JO. Xciu Gmci Prymasowi, dla komunikowania onegoż innym Biskupom, iżby go w swóich respective Dycecyjach mogli ogłosić. Miło jest Ojcu S. zostawać w przekonaniu, iż ta z strony jego powolność, oznaczając przyjaźne tego sentymenta dla N. Rzpltey, utwierdza tym mocniej to wzajemne zaufanie, i tę szczęśliwą harmonią, która zawsze zachowana była między Polską a Stolicą Świętą, i której dalsze zachowanie nie może być tylko z pożytkiem Religii. Dm w Warszawie dnia 7. Marca 1793.

Ferdynand Arcybiskup Kartagiński.

N I E M C Y.

Z *Frankfurtu* d. 20. *Lutego*. Dziś odebraliśmy wiadomość o zбиciu Francuzów pod *Ruremonde* przez Xiążęcia Fryderyka *Brunswickiego*. Wiele nieprzyjaciół pobitych i w niewolą wziętych. Pewnieysza wiadomość później to wyjaśni.

Kommandant Francuzki w *Königstein* Fortecy, który przy wzięciu przez Francuzów *Moguncyi*, iako Indzinieur-Major *Moguncki*, publicznie podziękował za służbę, w nocy się przebrał, i udając kupca muły skupującego pod zmyślonym pażportem Generała *Kalkreut* woysk Pruskich z *Königsteinu* umknąć chciał; złapany i pod strażą do *Frankfurtu* zaprowadzony.

Dnia 23. *Lutego*. Listy niektóre z *Wenecyi* donoszą, że Rzpłta *Wenecka* Pana *Henin* za Ministra Rzeczypospolitey Francuzkiey uznała.

Armia Cesarska stojąca między *Heilbrunn* i *Heilderberg* składa się z 39,630. ludzi.

Szlachta, Duchowieństwo, i Urzędnicy w *Moguncyi*, *Wormacyi*, i *Spirze* mają na piśmie następną złożzyć przysięgę: *Ja NN. przysięgam być wiernym Ludowi, Prawom Wolności, Rowności, i zrzekam się nayuroczystey wszystkich Praw i Przywilejow przeszennie dotąd używanych, tudzież nieuznaie Elektora ani Biskupa w Worms, Szpirze, Cesarza iako Grafa Falkenstein, Xiążęcia de Nassau Weilburg, i onych zwierzchności.*— Ktoby takowey przysięgi na piśmie nie złożył, iako zdrayca z kraju ma być wygnany.

Król Pruski tuteyszego Uprzycznego Konsyliarza i Bankiera Pana *Willmer*, Bankierem swoim nadwornym uczynił.

Z *Wiednia* dnia 19. *Lutego*. Stany Węgierskie Cesarzowi 100,000 wołów, a kupcy z *Budy* 6,000. korcy zboża ofiarowali. Teraźniejszy Vice-Kancierz *Xże Collorado* połowę pensyi roczney i nadto 10,000. Złt. na kosztta wojenne ofiarował.

Od kilku dni odebrał Król *Skrzyńeczkę* z listem następnym: *Jedna mężatka niemająca szczęścia być pod-*

danką najlepszego Ojca kraiu, ofiaruie z całego serca i prosi, aby przyłączony podarunek na potrzeby obrocił kraio-
wowe. — W tey skrzyneczce znalazł Cesarz toilette 40,000. Ryń: wartuiącą. Mowiono, że to naybogatsza ofiarowała dama. Cesarz rzekł: Nikt więcej iak Cesarzowa być musi, i w samey rzeczy tak iest. Ani opisać nie można iak codziennie niezliczone podarunki w pieniądzech i zbożu Cesarz odbiera.

Arcy-Xieźna Krystyna naykosztowniejfze swoje sprzęty z *Bruxelli* wyprowadzone transportować do morza, iżby na okręcie były przewiezione kazała, lecz nawałnością ten skolatany utonął. Rachuią przez to szkody na jeden million zł: Ryńskich.

Wiadomość o ścięciu Ludwika XVI. taką na umyśle Królowey Neapolitańskiej sprawiła odmianę, że o polepszeniu zdrowia wątpią.

Xże *Polignac* doniośł Dworowi, że Xże *Prowan-cyi* Brat Ludwika XVI. sądził za rzecz przyzwoitą w terażniejszych okolicznościach wziąć tytuł Regenta Francyi, niewułcząc iednak w niczym Królowey dawnym prawom.

Jeszcze się nic na iaw nie przebiło z listow przez ostatniego kuryera tu z *Peterzburga* nadesłanych. Mniemają, że się szczeguły ściągają do układow wo-
iennych, które Imperatorowa Rossyjska, tak z stro-
ny *Baltyckiego* iako i *Czarnego morza*, tudzież wzglę-
dera woysk lądowych stojących na pograniczu *Otto-
mańskiego Państwa*, ma przedsięwziąć. Zda się, iż
ci, którzy znowu twierdzą, że do brzegów *Renu*
te woyska maszerować będą, znowu się w mniema-
niu swym zawiodą, gdy wżyskie okoliczności oka-
zuiają, że Dwor *Peterzburski* innemi sposoby *Alian-
tom* swym da posiłki, nie zaś gdyby miał woyska
swe lądem śiać do granic od Państwa swego o kil-
ka set mil odległych.

H O L L A N D Y A.

Z *Hagi* dnia 23. *Lutego*. Dnia 19. tego mies: przy-
biegl z *Anglii* kuryer do *Stathudera*, który ekwi-

paż swoy woienny w pogotowiu mieć rozkazał, i wkrótce ma ztąd wyiechać.

Listy z Bredy pisane dnia 20. t. m. donoszą, że tam wszystkie pasły przez Francuzow tak są przecięte, iż z wielką trudnością list można wyprawić. Wyszedł tam zakaz, aby o poddaniu się ani wspominać, ani mówić nikt nieważył się. Około *Berg-op-Zoom* także Francuzi stoją, lecz w małej liczbie. Korrespondencya z Francją, Brabancyą, Mastrychtem, Akwizgranem i Leodyą zupełnie jest przefszkodzona i wstrzymana.

Listy z Kolonii donoszą, że armia Generała *Clairfait* całkiem przeciwko Francuzom jest w poruszeniu.

Około *Schoonhaven* słyszane było okropne z armat strzelanie.

Dla złych dróg Francuzi bardzo wolno swoje ciężką artylleryą ku Bredzie sprowadzać mogą.

DONIESIENIA.

W Sklepie P. Derynga przy Nowomiejskiej Bramie Nro: 164. znajdują się świeże Nasiona Wiedeńskie w bardzo dobrych gatunkach za cenę przystoia, opisanie tych nasion rozdaie się w Sklepie.

Adminstratorowie do subltancyi Szla: Staniszewskich Kupcow i Obywatelow Warszawskich urzędownie przydani p daią dowiadomości powtore wszłk m w ogóln sci wierzycielom pretensye do subltancyi Szla: Staniszewskich mającym, iż Kommissy konkursowa tychze Szla: Staniszewskich za restryktem i rezolucyą sądu J. K. Mci afsefso fkiego rozpoczęła na dniu 16. Mca i Roku bieżących z odwołania w kamienicy Szla: Staniszewskich na krakowskim przedmieściu przed S. Krzyżem lytuwaney odprawiać się będzie, na ktorey aby wierzyciele Szla: Staniszewskich stawiali z prawami swemi popisywali się adminstratorowie obwieszcza.

Kasper Filecki rodem z Sieradzkiego niewiedząc o Siostrze swojej Eleonrze i braciach Janie, Woyciechu, Jędrzejn, gd ieby się znajdowali, posi ich lub ktoby wiedział o nich, aby mu doniost mieszkańcemu w Warszawie na ulicy Gabałkiej we Dworku Kit wicza rybaka pod Nro. 515.

Dnia 20. Lutego 1795. Roku z Kamienica Podolskiego. Seweryn Podwysocki Szambellan J. K. Mci życzy sobie, mieć w domu swoim za znaczną pensyą, rodem angielszczyka JP. Magnusa, który dawniey bawił w Warszawie, a potym zotawał u JP. Kalztellanowy Rzyszczewłkiej, a gdzieby się teraz znajdował, i życzył sobie zotawać w domu wzwyż wspomnianego Podwysockiego, niech się zgłosi do Pocztaamtu Kamienica Podolskiego, a życzeń swoich zupełny odbierze skutek.

Człowiek umiejący język Niemiecki, i grać na Instrumenciech. gdyby sobie życzył mieć dobre miejsce, niech się zgłosi do Kantoru Korrespondenta po zupełną informacyą.